

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

SUMAR :

CONTRACTUL DE CONT CURENT, (urmare) de d. V. Dimitriu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Curtea de apel din București, s. I : *Elisabeta Th. Niculescu cu Ministerul de finance*, cu o *Observație* de d-l D. Alexandresco.

Tribunalul jud. Botoșani : *Lewi Schor cu Căpitan Vrănescu ș. a.*, cu o *Observație*.

Bibliografii.

CONTRACTUL DE CONT CURENT

(Urmare) (*)

Elementele constitutive.— Dacă analizăm definițiunea dată contractului de cont curent, putem constata, că aceste elemente sunt următoarele :

I. Consimțământul părților. Din momentul, în care am recunoscut, că raportul, ce se naște între părțile, ce au încheiat un cont curent în sensul definițiunei propuse, este un contract, neapărat că pentru desăvârșirea lui trebuie să concure toate elementele constitutive ale unui contract ; dintre acestea face parte și consimțământul părților, asupra căruia cată a ne opri puțin. Consimțământul poate fi manifestat sau expres sau tacit ; el este expres când rezultă din declarațiunea proprie a părților contractante exprimată fie verbal, fie în scris ; și este tacit, când el rezultă dintr'un complex de împrejurări sau chiar dintr'un singur fapt anumit, ce n'ar fi explicabil de cât presupunându-se un atare consimțământ ; ast-fel executarea contractului «ex factis et rebus» presupune neapărat consimțământul părților contractante; d. ex. cine-va se adresează altuia cu o scrisoare, prin care-i propune să închee un atare contract, acesta nu răspunde prin o altă scrisoare, că acceptă propunerea,

(*) Vezi *Curierul Judiciar*, No. 35 a. c.

în cât să-și manifeste și el consimțământul său în mod expres, dar face diverse rimese și primește de la ofertant diverse valori, care sunt operate de ambele părți în conturi. Este evident că lipsa de a manifesta expres consimțământul nu poate face în specie să fie tăgăduită încheerea perfectă a convențiunei. De alt-fel cestiunea de a ști, dacă între părți a intervenit un consimțământ, fie el expres sau tacit, e o chestiune cu totul de fapt, în cât scapă de controlul Curții de casație.

Dar acest consimțământ, ca element constitutiv al contractului, când trebuie să intervină ? Cestiunea se pune din cauză, că o mare parte dintre autori susțin, că contractul de cont curent este real, în cât nu devine perfect de cât prin tradițiunea lucrului ; dar obiectul contractului în acest sistem sunt rimesele, ce se fac în cursul existenței contractului ; fi-va, deci, necesar ca acel consimțământ să se manifesteze de părți o singură dată pentru ca contractul să se considere încheiat ; sau din contră, părțile sunt datoare să cadă de acord asupra fie-cărei rimese, căci alt-fel consimțământul nu ar avea efect de cât numai pentru a începe un contract de cont curent. Supino și Noblet susțin această teză și se întemeiază pe împrejurarea că, de și s'ar fi convenit un atare contract, totuși părțile pot exclude unele rimese de a fi operate în cont, cu toate că după convențiune ele făceau parte din obiectul contractului ; deci, consimțământul manifestat la formarea lui nu e suficient, el fiind subordonat acordului dintre părți cu ocaziunea primirei fie cărei rimese în parte. Acest sistem e combătut chiar de unii autori, partizani ai realității contractului de cont curent ; și în special de d-l Caluci, care zice : «Nici o îndoeală nu poate fi, că părțile, cu toată stipulațiunea, pot de comun acord scuti un articol de efectele acelei stipulațiuni și ast-fel să impedece trecerea proprietății de la trimițător la primitor, lăsând suspendate lichidațiunea și saldul pentru acel articol până la încheierea contului. Dar din atare împrejurare, care îmbracă caracterul unei excepțiuni în ra-

porturile dintre corentiști și care se prezintă ca o abatere de la efectele contractuale, se poate oare deduce prin consecință importanța proclamată de Supino? și anume de a face necesară adesiunea, sau de a cere și a reînvi contractul de cont curent la fie-care articol special? Nu e mai logic și mai natural, ca un singur contract să guverneze tot mersul contului; ca în virtutea aceluși singur contract or ce rimesă să fie presupusă că trebuie să fie introdusă în cont, iar contractanții să fie datorii să declare expres că voesc a exclude din legătura contractuală anumite rimese în mod excepțional? Această discuțiune însă e cu totul înlăturată în sistemul, ce consideră contractul de cont curent ca un contract consensual; de oare-ce în acest cas el devine perfect din momentul ce părțile au căzut de acord în privința formării lui, independent de acceptarea sau refuzarea rimeselor, care au a fi operate în cont, după ce contractul și-a luat ființă.

II. Concesiunea creditelor reciproce pentru rimese, ce-și vor face într'un timp determinat.

Contractul de cont curent face parte din contractele, ce au drept obiect operațiunii asupra creditului; părțile, convin, că pentru rimese, ce-și vor face reciproc, să nu primească pentru moment, alte lucruri în schimb, ci numai să se crediteze sau să se debiteze fie-care în momentul primirei; cu alte cuvinte, ele convin să-și facă reciproc credite pentru valoarea rimeselor, ce-și vor trimite unul altuia; deci, în contractul de cont curent, existența acestei concesiuni de credit e de esența lui. Ilustrul profesor al facultății juridice din Padua, d-l Ercole Vidari (Corso di diritto commerciale, vol. V, No. 4575) neagă însă necesitatea acestui element constitutiv, susținând că creditul nu e un element substanțial, ci poate fi numai o consecință a contractului de cont curent; și aceasta pe următoarele două motive: a) în acest contract corentiștii nu preschimbă lucruri prezente pe lucruri viitoare, ci pot preschimba lucruri prezente pe alte lucruri prezente, ceea-ce are loc, când se fac rimese reciproce în acelaș moment; și știut este că schimbul în natură ce se operă imediat, cu lucruri prezente nu poate constitui o operațiune de credit; b) în contractele, ce au de bază creditul, lucrul viitor, ce se va da în schimbul lucrului present primit, are tot-deauna o valoare echivalentă, nu ca în contractul de cont curent, unde poate avea și cu totul altă valoare. Această părere a distinsului jurisconsult nu ni se pare întemeiată; căci în contractul de cont curent, când un corentist face o rimesă celui-l'alt corentist, el nu primește absolut nimic în schimb în acel moment, ci convine numai să fie creditat cu valoarea stipulată a acelei rimese, pentru ca la încheerea contului, deci în viitor, să

devină creditor, cu o valoare corespunzătoare, care să se poată compensa cu alte valori datorite de el la aceeași epocă. Chiar de s'ar admite, că se fac simultaneu rimese reciproce, acestea nu se preschimbă unele pe altele, ca lucrurile prezente date în schimb, ci fie care din ele se dau pentru ca primitorul să se debiteze în favoarea trimițătorului; și numai într'un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat se câștigă din partea acestuia un drept de creanță; așa dar mutațiunea proprietății rimeselor nu se dobîndește simultaneu cu câștigarea proprietății vre unui alt lucru din partea trimițătorului «pecunia praesens cum pecunia praesenti», cum o pretinde d-l Vidari; ci din contra corentistul trimițător transmite rimesa în proprietatea primitorului, în care se crede, că la încheerea contului curent, 'i va ținea în samă valoarea lucrului. De asemenea, nu este întemeiat nici al doilea motiv al d-lui Vidari; căci ceea ce pare, că justifică argumentațiunea sa este numai o confușiune, ce se strecoară în modul de a vedea al savanțului profesor; în adevăr, pentru a se admite soluțiunea sa, că primitorul nu se obligă la o valoare echivalentă, ar trebui neapărat să admitem că rimesele unui corentist se preschimbă pe rimesele celui-l'alt corentist; pe când din contra am văzut, că o atare preschimbare nu există, ci numai fie-care corentist e creditat ori debitat cu valoarea lor; dar această valoare, cu care se debitează primitorul este tot-deauna exact corespunzătoare valorii rimesei; și tocmai această valoare va fi luată în considerațiune la încheerea contului curent. Astfel dar, concesiunea de credit în contractul de cont curent e de esența lui.

III. Formarea maselor de debit și credit.

Pentru ca rimesele reciproce să constituie un element substanțial al contractului de cont curent, trebuie ca din moment ce se vor fi acceptat de primitor, să inceteze, cu privire la contractul acesta de a mai fi considerate ca lucruri cu individualitate proprie; ele trebuie să dispară cu desăvârșire în viitor din existența lui și să se transforme în articole de debit și credit, cari la încheerea contului vor compune totalul debitelor și al creditelor. Cu alte cuvinte rimesele, perzându-și individualitatea lor, alimentează în tot timpul contractul și se contopesc pentru a forma două mase distincte de debit și credit; care mase la rîndul lor n'au alt rost de cât a pregăti saldul, ce va rezulta în definitiv din contractul de cont curent.

Această concesiune de credit reciproc este limitată la un interval de timp anume prevăzut prin convențiune; dacă însă părțile n'au fixat în mod expres nici un termen pentru încheerea contului, legea prezume, că s'au referit la scadența de 31 Decembrie a anului, conf. art. 372, când se va

face neapărat lichidarea diferenței dintre cele două mase: a debitorilor și a creditorilor.

Pentru validitatea contractului e indiferent, dacă acest sald va fi efectiv achitat sau numai raportat în noul cont curent, dacă părțile convin; pe când din contră e absolut necesar ca saldul să fie lichidat la intervalele determinate prin convenție sau lege; de unde urmează că o concesiune de credit nelimitată din punctul de vedere al duratei, cu stipulațiunea expresă, că se înlătură și presumpțiunea art. 372 Cod com. nu poate servi de bază unui contract valid de cont curent.

IV. Exigibilitatea numai a saldului.

Pentru ca părțile contractante să și poată atinge scopul economic, ce și-au propus prin încheierea contractului de cont curent, trebuie neapărat ca diversele rimese, cari au alimentat masele debitorilor și al creditorilor, și s'au transformat în valorile operate în cont, perzându-și individualitatea, într'un moment dat să se compenseze între ele până la concurența masei celei mai mici, stabilindu-se ast-fel în favoarea cui va rezulta saldul. Acest sald determină, pe de o parte, care dintre corentiști e creditorul celui-l'alt; iar pe altă parte care e creanța la care are dreptul și a căreia plată o poate cere. Dacă însă părțile convin să continue contractul de cont curent pentru vre o nouă perioadă și dacă creditorul consimte să nu ceară efectiv plata, atunci saldul, ce reprezintă valoarea creanței, poate fi trecut ca articol de credit în favoarea celui ce l' dobîndise, într'un viitor cont.

§ 3

Justificarea definițiunii adoptate

Definițiunea, ce am adoptat pentru contractul de cont curent nu poate fi împărțită de toată doctrina; căci arare ori întâmpinăm o diversitate atât de mare între autori cu privire la caracterele juridice ale unui contract. Ceea ce este definitiv admis astăzi, e numai că natura contului corent, de care ne ocupăm este contractuală și anume un contract «sui generis», contractul de cont curent, în care se întrunesc toate elementele constitutive ale contractelor: 1) Consimțământul părților, căci ele cad de acord de a se credita și debita; 2) Capacitatea, căci numai între corentiști capabili se poate forma legătura juridică valabilă; 3) Obiectul, căci fie-care corentist se îndatorește reciproc la o concesiune de credit; și 4) Causa, căci prin acest contract părțile urmăresc realizarea unor avantagii. (Vidari, op. cit., No. 4563). De alt-fel, însuși legiuitorul o spune în mod formal în art. 370 Cod com. «Contractul de cont curent . . . ». Acest contract e bilateral, căci ambele părți se îndatoresc a se credita și debita pentru rimesele, ce-și vor face;

el este oneros, căci părțile nu contractează în vederea unei liberalități, ci din contră fie-care se creditează pentru rimesele făcute corentistului său. Contractul e și continuu, căci efectele lui nu intervin imediat și nu se realizează numai în momentul formării contractului, ci se prelungesc într'un timp mai mult sau mai puțin îndelungat (Lyon Caen și Renault, op. cit., No. 796). În afară de aceste caractere, contractul de cont curent a dat naștere la cea mai vie discuțiune.

Prima cestiune, care nu e încă rezolvită, este: Contractul de cont curent este real sau consensual? Pentru a aprecia «a priori» importanța și dificultatea controversii, credem că va fi de ajuns a aminti, că prima părere e susținută de d-nii Supino, profesor al facultății din Piza, în opera sa «Il conto corrente», Eugenio Caluci în volumul IV «Il codice di commercio italiano»; Cesare Pagani în comentarul cărței I, partea a II din «Nuovo codice di commercio italiano»; Danielli în «Il contratto di conto corrente», de Borsari în «Commento al codice di commercio»; Errera în Temi Veneta I, 202; Noblet în «Du compte courant»; Feitu în «Traité du compte courant»; Delamarre și le Poitvin în «Traité du contrat de commission»; în fine, savantul profesor Ercole Vidari în volumul V din «Corso di diritto commerciale», etc. De asemenea, și părerea contrară e reprezentată prin distinsii jurisconșulți, d-nii Alberto Marghieri, profesor la facultatea din Neapole, în vol. III din opera sa «Il diritto commerciale italiano»; Cesar Vivante, profesor al facultății juridice din Bologna în vol. III din «Tratatto di diritto commerciale»; Lyon Caen și Renault, profesori ai facultății juridice din Paris în vol. IV din «Traité de droit commercial»; Gianini în «I contratti di conto corrente»; Luigi Tartufari, profesor al facultății juridice din Macerata în observațiunile din «Annuario critico della giurisprudenza commerciale, Anno VI (1888)»; Ferruccio Foà în «Natura del contratto di conto corrente»; Boistel în «Précis de droit commercial» și în «Théorie juridique du compte courant», etc.

Pentru justificarea sistemului, ce face din contractul de cont curent un contract real se raționează în modul următor: Cât timp părțile se mărginesc numai a declara, că voesc a încheia între dînele raporturi de cont curent, fără ca de fapt să fi făcut vre o rimesă, ele contractează numai o obligațiune, a căreia neexecutare poate da naștere cel mult la o despăgubire, dar cei în drept nu pot pretinde, că se găsesc în raporturi de cont curent; căci nu poate fi vorba de un raport juridic, cât timp n'are ființă faptul, ce l' determină, adică cât timp părțile, prin nefacerea și neprimirea rimeselor, nu se găsesc în raport de debit și credit între ele. Și aceasta cu atât mai mult cu cât nu

poate fi vorba de cont curent, cât timp acela care primește rimesa nu are pe lângă proprietate și libera ei dispozițiune; iar o atare liberă dispozițiune ar fi imposibilă, dacă cel ce se zice că primește rimesa, nu ar deține în propriile sale mâini sau sub puterea sa, lucrurile, ce constituiesc rimesa (Vidari, op. cit., No. 4573). Deci, contractul de cont curent nu poate exista, cât timp nu s'a operat transmisiunea rimeselor.

Acest raționament nu ni se pare justificat. În adevăr: părțile, între care se încheie contractul, convenind să și conceadă reciproc credite, pentru rimesele, ce și vor face, iar nu să și facă rimese, în ordine logică contractul trebuie să preceadă efectuarea rimeselor, ce se vor face în urmă. Neapărat că rimesele urmând a fi înscrise în registre pentru formarea contului, nu se vor putea înscrie, de cât după ce transmisiunea va avea loc; dar dacă această transmisiune e de esența contului curent, considerat ca operațiune de contabilitate, nu poate avea acelaș caracter față de contractul de cont curent, a căruia preexistență e indispensabilă tocmai pentru a se putea face înregistrarea acelor rimese. Numai prin o confușiune regretabilă între rolul contului curent, ca tablou de contabilitate, și acel al contractului cu acelaș nume, se poate susține, că efectuarea rimeselor e o condițiune substanțială a contractului. Și numai această confușiune ne explică, pentru ce d-l Vidari nici nu poate concepe încheierea unui contract de cont curent, fără să se deschidă în acelaș timp și operațiunea de contabilitate a contului curent; căci, zice d-sa, contabilitatea nu se poate deslipi de contractul de cont curent, precum structura unui corp nu se poate deslipi de forma lui (Vidari, op. cit., No. 4567); dar fiind-că înregistrarea rimeselor în contabilitate nu se operă de cât după transmisiunea lor, nici contractul de cont curent nu poate să existe de cât prin tradițiunea rimeselor. Inșă atunci ce s'ar întâmpla, când în urma acordului de voinți dintre părți s'ar fi făcut diverse rimese, și apoi fără să se fi apucat a le opera în registre, s'ar desființa contractul? Aplicând teoria d-lui Vidari, care nu concepe contract de cont curent fără operațiunea contabilităței, ar trebui să recunoaștem, că n'a existat un atare contract, ceea-ce e absurd. De altă parte, în or ce contract real, e caracteristic faptul, că primitorul lucrului se îndatorește față de cel de la care l'a primit, la restituire fie în «specie» sau numai «în gen», fie direct sau numai indirect: ast-fel la împrumut, gagiu, comodat, etc. Poate inșă fi vorba la contractul de cont curent, de vre o atare restituire? Din contră, din momentul, în care rimesa a fost primită, ea își perde cu totul individualitatea, trece în proprietatea celui ce a primit-o, și se transformă într'un articol de credit, care va

servi la compensare cu ocaziunea încheerii contului; dar despre îndatorirea primitorului la vre o restituire nu se poate găsi absolut nici o urmă. În fine, în orî ce contract real, tradițiunea lucrului fiind de esența contractului, acesta nu poate fi perfect, cât timp lucrul nu s'a predat; și dacă pentru predarea obiectului se cere mai multe tradițiuni, numai prin efectuarea tuturor acestor tradițiuni, se perfecțiunează și contractul în totalitatea lui. Dar, în contractul de cont curent nici nu se poate determina «a priori» seria tradițiunilor, căci rimesele alimentează neconținut contractul, pe tot timpul cât el trăește, adecă până la încetarea lui; deci, dacă contractul de cont curent ar fi real, ar urma, că pentru a fi perfect, să se aștepte sfârșitul lui, de oare-ce numai atunci are loc tradițiunea completă a obiectului; ceea ce evident nu poate fi admisibil. D-l Vidari, pentru a și susține părerea sa, contestă, că contractul de cont curent ar avea de bază creditul și pe cale de consecință neagă, că între elementele constitutive trebuie să se numere și concesiunea de credit reciproc, ci, după cum am văzut, pretinde, că numai efectuarea rimeselor pune pe părți în raportul juridic al contractului de cont curent. Cu ocaziunea cercetării elementelor constitutive am stabilit inșă, că o atare concesiune de credit este un element esențial, în cât numai e de nevoie a reveni. În definitiv, iată pentru ce credem, că e mai întemeiată părerea, că contractul de cont curent este consensual și pentru ce în definițiunea dată l'am caracterizat ca atare.

(Va urma)

V. Dimitriu

Profesor la Universitatea din Iași

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCURESCI, Secția I

Audiența de la 12 Februarie 1903

Președenția D-lui ATH. C. KIVU, Prim-Președinte

Elisabeta Th. Niculescu cu Ministerul de Finanțe

Decisia civilă No. 24

Privilegiu și ipotecă. — Când produc efect între creditori. — Inscripțiune. — Delapidare de bani publici. — Privilegiul statului asupra imobilelor funcționarului delapidator. — Dacă trebuie înscris. — Ipoteca legală a femeii pentru dota sa. — Dacă poate fi opozabilă statului când a fost înscrisă și privilegiul statului nu a fost înscris. — (Art. 1738 din Codul civil; art. 27 din legea comptabilității publice din 1893; art. 79 și 86 din legea pentru constatarea și perceperea contribuțiilor directe din 1893).

Intre creditori, după art. 1738 din Codul civil, privilegiile nu produc nici-un efect în privința imobilelor, de cât când ele au fost aduse la cunoștința publică prin inscripțiune și numai de la data acelei inscripțiuni. Această regulă este

generală și se aplică tutulor creditorilor fără distincțiune, afară de excepțiunile prevăzute de Codul civil, sau de legile speciale.

Ast-fel, pentru creanțele rezultând din prevaricațiunile funcționarilor publici, nici un text din Codul civil, sau din vre-o lege specială, nu scutește pe Stat de a lua inscripțiune pentru conservarea privilegiului său asupra imobilelor funcționarului prevaricator.

Așa dar, în lipsa unui text pozitiv, care, pentru delapidările de bani publici, să scutească pe Stat de a-și înscrie privilegiul său asupra imobilelor delapidatorului, urmează a se aplica regula generală din articolul 1738 din Codul civil, și ca atare, creanța Statului contra funcționarului delapidator, în privința căreia Statul nu și-a înscris privilegiul său asupra imobilelor aceluși funcționar, nu poate prima creanța dotală a soției aceluși funcționar, a căreia ipotecă a fost înscrisă, și dacă această inscripțiune a ipotecei dotale a femeii a fost înscrisă anterior afiștelor și publicațiunilor de urmărire a imobilelor de către Stat, procesul-verbal de urmărire, chiar dresat înainte de inscripțiunea ipotecei dotale a femeii, nu poate înlocui pentru Stat inscripțiunea, și deci, nu poate împedea pe soție a-și înscrie ipoteca sa legală asupra imobilelor soțului său, și în acest cas, creanța ipotecară a femeii este opozabilă Statului.

S'a ascultat d-l avocat C. L. Naumescu din partea apelantei Elisabeta St. Niculescu; d-l avocat St. Negulescu din partea intimatului Ministerul de Finanțe și d-l procuror N. Zamfirescu în conclusiuni, fiind minori în cauză.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Elisabeta St. Niculescu, în contra jurnalului tribunalului de Vlașca cu No. 1768 din 17 Martie 1900;

Ascultând părțile; și

Având în vedere că este cert și necontestat că administrația financiară de Vlașca, prin procesul-verbal No. 283 din 5 Octombrie 1896, a urmărit imobilul din comuna Roata Căminul, proprietate a defunctului St. Niculescu, care delapidase o sumă oare-care de bani, în calitate de perceptor al circumscripției a 18-a;

Că posterior acestei urmăriri, apelanta a luat în ziua de 19 Noembrie 1896 o inscripțiune ipotecară asupra aceluiaș imobil, pentru asigurarea dotei sale, prevăzută în actul transcris la No. 37 din 1877, iar prin sentința tribunalului Ilfov secția I No. 490 din 4 Septembrie 1898, moștenitorii defunctului ei soț sunt condamnați a-i restitui dota în sumă de 4500 lei;

Că imobilul fiind urmărit și de dânsa, și ambele vnzări conexasându-se, se adjudecă definitiv asupra apelantei la 29 Februarie 1900, însă adjudecata va oind a depune drept preț creanța sa dotală constatată prin menționata decizie judecătorească, tribunalul în urma contestației ridicată de Stat, refuză de a primi această creanță drept preț ca nefiind în rang util, și respinge cererea de a i se libera ordonanța de adjudecare;

Având în vedere că Statul pretinde că, creanța sa pentru delapidare de bani publici trece înaintea creanței dotale a apelantei: 1) pentru că după art. 27 din legea comptabilității publice, combinat cu art. 86 și 79 din legea pentru constatarea și perceperea contribuțiilor,

Statul are privilegiu asupra întregii averi a mănuito- rilor de bani publici, care în privința imobilelor este dispensat de inscripțiune; 2) pentru că inscripțiunea ipotecară, luată de apelantă pentru asigurarea dotei, este posterioară procesului verbal de urmărire al Administrației financiare, din 5 Octombrie anul 1896;

Considerând însă că ambele motive invocate de Stat sunt nefondate;

Considerând, în adevăr, că între creditorii, după art. 1738 Codul civil, privilegiile nu produc nici un efect, în privința imobilelor, de cât când ele au fost aduse la cunoștința publică prin inscripțiune, și numai de la data acelei inscripțiuni; că această regulă este generală și se aplică tuturor creditorilor fără distincțiune, afară de excepțiunile prevăzute de Codul civil sau de legile speciale;

Considerând că pentru creanțele rezultând din prevaricațiunile funcționarilor publici, cum este în speță, nici un text din Codul civil nu dispensează pe Stat de a lua inscripțiune pentru conservarea privilegiului său asupra imobilelor;

Că art. 27 din legea comptabilității publice, din 8 Octombrie 1893, precum și art. 86 din legea pentru constatarea și perceperea contribuțiilor directe, din 10 Martie 1882, modificată la 29 Maiu 1893, conferă fără îndoială Statului dreptul de a se putea despăgubi cu preferință asupra oricărei averi a mănuito- rilor de bani publici pentru delapidările comise; — dar, aceste texte de lege nu prevăd în acelaș timp că, în privința imobilelor acelor funcționari, privilegiul Statului este scutit de orî ce inscripțiune;

Că art. 79 alin. ultim din aceeași lege de constatarea și perceperea contribuțiilor, prevede, în adevăr, că, privilegiul Statului, în privința imobilelor perceptorilor, nu este supus inscripțiunei, însă, aceasta pentru alte fapte ale perceptorilor de cât delapidările de bani publici; căci, din simpla citire a acestui articol în întregul lui și a articolului anterior, cu care este în legătură, se vede ușor că, în aceste articole este vorba de sumele neincasate de perceptorii de la contribuabili, în care caz legea face pe perceptorii responsabili și de aceste dificultăți sau rămășițe, pe orî ce avere și fără nici o inscripțiune a privilegiului, dacă nu vor proba că au făcut la timp toate diligențele și urmările legale pentru împlinirea sumelor datorite de contribuabili;

Că așa fiind, în lipsa unui text pozitiv care, pentru delapidările de bani publici, să dispenseze anume pe Stat de a-și înscrie privilegiul său asupra imobilelor perceptorilor, urmează a se aplica regula generală din art. 1738 C. civ. și ca atare, creanța Statului contra lui St. Niculescu în privința căreia Statul nici până astăzi nu și-a înscris privilegiul său asupra imobilului în cestiune, nu poate prima creanța dotală a apelantei, a căreia ipotecă este înscrisă încă de la 19 Noembrie 1896;

Considerând că, această inscripțiune este luată de femeie anterior afiștelor și publicațiunilor, cari au avut loc la 5 Aprilie 1897, cum rezultă din dosarul urmăririi;

Că, procesul-verbal de urmărire No. 283 din 5 Octombrie 1896 de și dresat înainte de inscripțiunea luată de apelantă, nu poate înlocui inscripțiunea și deci, nu putea împedea pe apelantă de a-și înscrie ipoteca sa legală asupra imobilului soțului său;

Că ast-fel, creanța ipotecară a femeii fiind opozabilă Statului, ea este în rang util și urmează a fi admisă drept preț, rămâind bine înțeles, ca tribunalul să-i libereze convenită ordonanță de adjudecare în baza acestei deciziuni;

Că, apelul fiind dar fondat, cată a se admite și a se reforma jurnalul tribunalului.

Pentru aceste motive, redactate d-l consilier Al. Dobriceanu, Curtea, în neunire cu conclusiunile d-lui procuror N. Zamfirescu, admite apelul, etc.

(ss) Ath. C. Kivu, V. Râmnicănu, Al. D. Dobriceanu, N. Budișteanu, Em. Anastasiu

grefier (s) N. Brălianu.

Observație.— Privilegiile asupra mobilelor nu sunt supuse la nici o publicitate, ca și strămutarea proprietății mobiliare. Asemenea publicitate ar fi fost, în adevăr, dăunătoare comerțului.

Privilegiile asupra imobilelor, constituind niște drepturi reale imobiliare, sunt din contra supuse publicității în interesul terților, pentru ca aceștia să nu fie induși în eroare asupra averii imobiliare a debitorului lor. În consecință, art. 1738 dispune că privilegiile asupra imobilelor nu produc nici-un efect *intre creditorii*, dacă nu s'au adus la cunoștința publică prin înscrierea lor în registrele respective ale tribunalului.

Acest text, cuprinzând aplicarea unui principiu general, se aplică de bună-seamă *tuturor creditorilor*, fie chiar Statului, întru cât nici-o lege nu-l scutește de această formalitate substanțială în materie de drepturi reale imobiliare. Or, Curtea constată că nici-o lege nu scutește pe Stat de formalitatea inscripției, în privința creanțelor ce el ar putea să aibă în contra mânuitorilor de bani publici, pentru delapidările comise de dinșii. Soluția dată de Curte este deci perfect juridică.

D. Alexandresco

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BOTOȘANI

Audiența de la 6 Mai 1903

Președinția D-lui M. I. CIULEI, Președinte

Levi Schor cu Căpitan Vrănescu și altul

Jurnalul No. 3001

Jurământul more-judaico. — Anaforaua Ministerului Dreptății din 1844. — Atribuțiile rabinului și ceaușului. — Dacă pot refuza serviciul lor justiției. — Calitatea acestora de experți.

Potrivit art. 373 Pr. civ., jurnalul tribunalului, prin care s'a admis jurământul more-judaico, constituie o hotărîre cu caracter executoriu, al cărui curs nu poate fi oprit de cât în cazurile îngăduite de lege, fie de părți, fie de alte persoane chemate a acorda luminile și serviciile lor justiției, în însușire de martori sau experți și cari — mai cu seamă aceștia din urmă — nu pot discuta legalitatea ordinilor judecătorești, în baza cărora sunt îndatorate a presta atari servicii.

Din formularul jurământului more-judaico, prevăzut pentru israeliții jurători, după anaforaua Ministerului Dreptății din 1844 Iunie 13, care arată deslușit solemnitățile particulare acestui fel de jurământ, reiese că prezența rabinului și a ceaușului e necesară la prestarea jurământului more-judaico, unul complectând pe cel-alt în îndeplinirea formelor cerute de anafora, iar judecătorul păzind la rîndul său, ca aceste forme ale jurământului să fie strict observate, pentru a nu se jigni dreptul împriecinatului care l-a deferit, întru cât riguroasa lor observare e singura sa chezășie.

Aceștia fiind atribuțiile rabinului și ceaușului, e nelăgădui că ei au calitatea, pe de o parte, de experți interpreți, iar pe de alta, de mijlocitori ai măsurilor ordonate de justiție, căreia nu îi pot refuza concursul cerut și necesar pentru ca aceste măsuri să fie întocmai executate. Din faptul că serviciile ce li se cer au un caracter particular și sunt nedespărțite de sinagogă, locul unde numai pot fi prestate și care după datinile și rân-

duelile cultului mosaic, stă în puterea lor de a'l pune, în acest scop, la dispoziția judecătorului, nu rezultă că acești mijlocitori ai justiției nu intră în categoria experților, ci d'impotrivă, din cauza s'rei speciale a misiunii lor determinată de așezămîntul religios pe lângă care sunt alipiți, ei sunt și mai virtuos îmbrăcați cu această calitate, de care nu se pot dispensa de cât pentru cauze cu adevărat bine cuvîntate, cum se exprimă art. 216 Pr. civ., și care sunt lăsate la aprecierea exclusivă a judecătorului.

Tribunalul,

Avînd în vedere că, prin jurnalul No. 5005 din 5 Septembrie 1900, tribunalul — admițînd jurământul more-judaico deferit de d-l Căpitan Vrănescu reclamantului Lewi Schor — a delegat pe d-l supleant a'l supune acestui jurământ și a'i primi declarațiunile asupra punctelor de jurământ; că, din procesul-verbal sub No. 146 din 27 Martie a. c., dresat de d-l supleant se constată că d-sa, la stăruința lui Lewi Schor, s'a transportat, asistat de ajutorul de greșier, la baia din Țigănim, unde, după ce numitul Schor a făcut baia cu îndeplinirea formalităților cerute de colecție pentru această primă parte a jurământului more-judaico, d-l supleant, însoțit de părți, s'a transportat la sinagoga din Țigănim. Aci găsește prezent pe rabinul Landau cum și pe ceaușul Bercu sin Leiba. Rabinul Landau a declarat că nu poate lua acest jurământ, de oare ce d-sa crede că forma în care se cere a se presta e contrar cultului mosaic. Reclamantul Schor a declarat că colecția nu cere prezența rabinului și d-sa se mulțumeste să jure asistat de ceauș Ceaușul Bercu sin Leiba a declarat, însă, că nu poate primi acel jurământ cătă vreme superiorul său, rabinul, nu'l asistă. Față de acestea d-l supleant a dresat evenimentul proces-verbal înaintîndu-l d-lui Președinte d'împreună cu dosarul cauzei;

Avînd în vedere că, potrivit art. 373 Pr. civ., jurnalul tribunalului, prin care s'a admis jurământul more-judaico, constituie o hotărîre cu caracter executoriu, al cărui curs nu poate fi oprit de cât în cazurile îngăduite de lege, fie de părți, fie de alte persoane chemate a acorda luminile și serviciile lor justiției, în însușire de martori sau experți și cari — mai cu seamă aceștia din urmă — nu pot discuta legalitatea ordinilor judecătorești, în baza cărora sunt îndatorate a presta atari servicii; ast-fel fiind, cătă a vedea care sunt atribuțiile rabinului și ceaușului în îndeplinirea formelor jurământului more-judaico și cu ce calitate, cum și în virtutea cărui text de lege sunt înuși, în cazul de față, la îndeplinirea atribuțiilor lor;

Avînd în vedere că formularul jurământului more-judaico prevăzut pentru israeliții jurători, după anaforaua Ministerului Dreptății din 1844 Iunie 13, cuprinde în limba ebraică cuvintele ce au a se rosti de jurător înaintea săvîrșirii jurământului; că, tot după acest formular, tribunalul trebuia să scrie rabinului ca înainte de ziua hotărâtă spre depunerea jurământului, să trimită pe ceauș ca să scoată copie de pe jurământ, care copie să fie revizuită de rabin și întocmai cu cea păstrată în tribunal, spre a nu fi schimbat ceaușul vre-o literă sau alt-ceva care ar împușina puterea jurământului înaintea jidovului jurător și ar jigni dreptul creștinului împriecinat; — în sine, prin zisul formular, care arată deslușit toate solemnitățile particulare acestui fel de jurământ se mai prevede, pentru un control și mai eficace, ca ceaușul să citească jurământul, care — cum am zis — e în evrește «*cural și lămurit și după comile însemnate spre răsufare (pauză)*»;

Că de aici reiese că prezența atît a rabinului cît și a ceaușului e necesară la prestarea jurământului more-judaico, unul complectând pe cel-alt în îndeplinirea formelor cerute de anafora, iar judecătorul păzind, la rîndul său, ca aceste forme ale jurământului să fie strict observate, pentru a nu se jigni dreptul împriecinatului care l-a deferit, întru cât riguroasa lor observare e singura sa chezășie;

Acestea fiind atribuțiile rabinului și ceaușului, e netăgăduit că ei au calitatea, pe de o parte, de experți interpreți, iar pe de alta, de mijlocitori ai măsurilor ordonate de justiție, căreia nu i pot refuza concursul cerut și necesar pentru ca aceste măsuri să fie întocmit executate. (V. în același sens și *D. Alexandresco* «*Dreptul*», No. 35, 4 Mai 1903). Din faptul că serviciile ce li se cer au un caracter particular și sunt nedespărțite de sinagogă, localul unde numai pot fi prestate, și care după datinile și rânduielele cultului mosaic, stă în puterea lor de a l pune, în acest scop, la dispoziția judecătorului, nu rezultă că acești mijlocitori ai justiției nu intră în categoria experților, ci d'impotrivă, din cauza firei speciale a misiunii lor determinată de așezământul religios pe lângă care sunt alipiți, ei sunt și mai vărtos îmbrăcați cu această calitate de care nu se pot dispensa de cât pentru cauze cu adevărat bine cuvântate, cum se exprimă art. 216 pr. civ., și care sunt lăsate la aprecierea exclusivă a judecătorului;

E evident că a se nesocoti, în împrejurările arătate, această dispozițiune a legii, înseamnă a se aduce o gravă atingere exercițiului puterii judecătorești ca și Constituțiunei, pe temeliile căreia e așezat însuși Statul și din care izvoarește această putere, care e straja drepturilor împričinaților și a ordinii în Stat;

Având în vedere, deci, că spre executarea jurnalului tribunalului cu privire la îndeplinirea solemnităților prescrise de colecție pentru jurământul more-judaico, tribunalul având nevoie de concursul rabinului și ceaușului, cată a se numi pe rabinul Landa și ceaușul Bercu sin Leiba, primul, ca expert revizuitor al foaiei jurământului și supraveghetor, iar cel de al doilea, ca expert sêvêrșitor al formelor de jurământ, urmând a fi citați înaintea tribunalului, conform art. 216 pr. civ. și a li se face cunoscut această însărcinare.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Judecător de ședință Corneliu Botez, numește pe rabinul Landa și ceaușul Bercu sin Leiba ca expert revizuitor foaiei jurământului și supraveghetor și pe ceaușul Bercu sin Leiba ca expert sêvêrșitor al formelor de jurământ. Fixează termenul de judecată la pe când se vor cita spre a fi supuși, conform art. 196 pr. civ., jurământului în audiență consacrat de practica judecătorească pentru evreii chemați ca experți sau martori, după care se va păși la lucrare.

(ss) M. I. Ciulei, Corneliu Botez.

Observație. — În urma deciziei remarcabile a Curței din Iași, publicată în *Dreptul* din 4 Mai 1903, No. 35, cu o strălucită adnotație a Directorului nostru, D-l D. Alexandresco, Tribunalul din Botoșani, care, încă din anul 1900, admisesese ca, în specie, jurământul să fie prestat *more judaico*, a recunoscut, prin sentința ce publicăm astăzi, conform teoriei susținută de Directorul nostru, că atât rabinul cât și ceaușul, cari, după ritul mosaic, trebuie neapărat să ia parte la un asemenea jurământ, sunt adevărați experți în puterea cuvântului, și nu pot refuza concursul lor justiției, de câte-orî aceasta ar dispune ca jurământul să fie prestat după formele obicinuie și recunoscute de religia mosaică. Vom vedea dacă și în urma măsurilor legale ce va crede de cuviință să ia tribunalul, miniștrii cultului israelit vor refuza de a se supune ordinelor justiției. Atunci va fi cea mai bună dovadă că ei înțeleg a forma un Stat a parte în Statul român, la care ei năzuesc a fi alipiți ca cetățeni.

În orî-ce caz, sentința ce publicăm astăzi face onoare Tribunalului de Botoșani, și în special distinsului ei redactor, D-l Corneliu Botez, a cărui opinie a triumfat la Curte. (N. R.)

BIBLIOGRAFII

DE LA SOLIDARITÉ IMPARFAITE

par Nicolas N. Ioanid; Docteur en droit.
1 vol. 187 pages, Paris 1902, Rousseau, éditeur.

Din citirea titlului, un jurist apreciază deja importanța juridică a cestiunei tratată și prezentată ca teză pentru doctorat, la facultatea de drept din Paris, de d-nu N. Ioanid.

Dificultățile multiple și variî ce ridică această cestiune ne indică că d-nu Ioanid chiar de la început nu se teme a prinde taurul de coarne, alegând una din cele mai spinoase cestiuni din materia dreptului civil.

În adevăr, discuțiunii sunt, nu numai asupra originii solidarității imperfecte, asupra efectelor sale, asupra cazurilor de aplicațiune, dar chiar asupra existenței însăși a acestei instituțiuni juridice în dreptul civil.

Mourlon și Aubry et Rau⁽¹⁾, aproape singurii reprezentanți ai doctrinei cari admit existența solidarității imperfecte, susțin că sunt cazuri de solidaritate netăgăduită, dar în care *mandatul tacit* — ce se presupune că există între persoanele obligate în solidaritatea perfectă — nu se poate admite, fie din cauză că codebitorii nu s'au cunoscut nici o dată ca să convingă asupra modului de a se obliga, fie că obiectul obligațiunii lor are un caracter ilicit care ar face nul orî ce mandat dat, în această privință, etc.

Ca origină, teoria aceasta o găsim cred în opera lui Dumoulin⁽²⁾, unde vorbind de solidaritate între codebitori, susține că sunt și codebitori ținuți numai «*in solidum*», dar cari nu sunt adevărați «*correi*».

Marcel Planiol⁽³⁾, explică că cea ce a contribuit la eșecul acestei doctrine, a fost, pe lângă lipsa totală de sprijin a vre unui text pozitiv și împrejurarea că susținătorii ei nu s'au pus de acord asupra diverselor cazuri în cari se crede a exista solidaritate imperfectă.

Demolombe⁽⁴⁾, principele jurisconsultilor francezi, susține că nu există de cât un singur fel de solidaritate «*il n'y a pas deux espèces de solidarité, l'une qui serait parfaite et l'autre qui serait imparfaite. Il n'y a qu'une seule, celle que la loi elle-même reconnaît, et en dehors de laquelle il n'en existe aucune autre*».

D-nu Ioanid, luând ca devisă, cuvintele prea frumoase cu care d-nu Gaston Boissier secretarul academiei franceze 'și începe opera sa «*L'Afrique Romaine*» că, «*Il y a des choses dans le présent que le passé peut seul faire comprendre: ce qui a été explique ce qui est*», face o excursiune în dreptul roman în studiul *correalității* și obligațiunilor în *solidum* arătând diferitele sisteme asupra acestei materii, apoi cu familiaritatea omului cu solide cunoștințe, discută rând pe rând, părerile cunoscuților romaniști precum și diversele monografii speciale.

Apoi după o scurtă expunere a cestiunei în vechiul

(1) Mourlon *Répétitions écrites sur le Code civil*, (vol. II, pag. 702); Aubry et Rau, (tom. IV, § 298).

(2) Dumoulin — *Extrictio labyrinthi*, (partea III, No. 153).

(3) Marcel Planiol — *Traité élémentaire de droit civil* (vol. II, pag. 237).

(4) Demolombe — *Cours de Code Napoleon* (tom. III, No. 273 urm.)

drept francez ⁽⁵⁾, trece în dreptul modern, comentează în mod doctrinar articole relative la solidaritate, și cu un lux de considerațiuni aranjate de un spirit juridic pătrunzător, D-l Ioanid conchide la inexistența unei astfel de solidarități în Codul Napoleon în următorii termeni: «... nous croyons devoir conclure que la solidarité dite imparfaite ne se rencontre point, nous seulement parmi les diverses hypothèses possibles de solidarité conventionnelle, mais encore qu'elle ne se trouve pas davantage dans les différents cas où la loi proclame la solidarité».

În fine într-o ultimă parte, examinează starea jurisprudenței franceze asupra materiei, sau mai bine zis *le droit vivant*, pe care l găsește *hostile à l'idée de solidarité imparfaite*.

Studiul dar al d. Ioanid, atât prin importanța cesiunii cât și modul interesant în care este expus, poate lua loc între lucrările de valoare, putând fi consultată cu folos de orî și cine și aceasta cu atât mai mult cu cât în legislațiunea noastră sunt foarte puține diferențe de Codul Napoleon asupra acestei materii.

Când începutul e așa, putem ușor prevedea la ce să ne așteptăm din partea acestui meritos tînăr care azi figurează printre avocații baroului de Ilfov.

J. Jonescu-Dolj

Procuror tribunalul Ilfov

RÉPERTOIRE GÉNÉRAL ALPHABÉTIQUE

DE

DROIT FRANÇAIS

publié par

A. Carpentier et G. Frèrejouban du Saint
TOME XXXI

(Libr. de la Société du Recueil général des lois et des arrêts (Sirey), L. Larose, 22, Rue Soufflot).

Anunțăm cu o vie satisfacțiune apariția recentă a tom. XXXI din Repertoriul general de drept francez, cunoscut în țara noastră sub numele de Répert. Sirey.

Acest volum merită mai cu deosebire atențiunea cetitorilor noștri. El cuprinde, între altele, studii complete asupra cuvintelor: *Prescription en matière civile et criminelle, Présomption, Presse, Prêt, Preuve (littéraire et testimoniale, etc.), Privilège, Propriété, Propriété industrielle, littéraire et artistique, Puissance paternelle, etc.*

Precum ușor se poate vedea din această nomenclatură foarte incompletă, volumul de față cuprinde una din părțile cele mai practice a Dreptului.

Partea consacrată Dreptului internațional privat și Dreptului comparat nu este neglijată. Ca

(5) În această parte a studiului, d. Ioanid, vorbind de riscurile ce încearcă o legislație prin prea multe interpretări, ne spune și teama ce Napoleon avea de comentarii, că'i vor schimba opera, istorisindu-ne următoarea anecdotă: Maleville, unul dintre redactorii proiectului de Cod, publicase un fel de comentariu al Codului: *Analyse raisonnée de la discussion, du Code civil au Conseil d'Etat*, de a cărua aparițiune Napoleon aflând ar fi strigat «*Mon code est perdu!*». Teama lui Napoleon s'a împlinit, căci: dacă s'ar scula azi din mormânt nu și-ar mai cunoaște opera!

și în volumele anterioare, savantul și neobositul jurisconsult de la Lausana, Ernest Lehr, se ocupă în special, la fie-care cuvânt, de legislația noastră, citând jurisprudența românească și autorii români cei mai în renume. El cunoscând mai multe limbi străine, trece în vedere aproape toate legislațiunile din lume, oprindu-se mai cu samă asupra celei românești, pentru care are o deosebită predilecție.

Academia română, în ultima sa sesiune, a numit membri corespondenți mai mulți jurisconșulți străini, cari, în operele lor, n'au ținut nici-un cuvânt despre Țara românească, ca și cum ea n'ar exista pe fața pământului; uitând pe Ernest Lehr și pe Marcel Planiol, cari, aproape singuri, sunt în curent cu cele ce se petrec în lumea noastră juridică, și cari nu perd nici-odată ocaziunea de a lăuda legile și instituțiile noastre în străinătate.

Între jurisconșulții noștri, Academia negăsind nici pe unul vrednic de a figura printre membrii ei, și aceasta cu drept cuvânt, pentru-că, la noi, nimene nu se indeletnicește cu știința dreptului, a fost nevoită să se adreseze la jurisconșulți străini.

Principiul în sine este foarte lăudabil și de natură a îmbărbăta și învăța minte pe puținii Români cari ar fi dispuși să muncească. Nu avem nimic de ținut; când nu ai oameni, ca și când nu s'au făcut fasoale, nimic mai natural de cât să recurgi la străinătate, unde se fac de toate; însă în asemenea caz, trebuie să ai mâna fericită.

Credem dar că s'a făcut o mare nedreptate lui Lehr și lui Planiol. Aceasta să le servească de lecție. Să mai poftescă și în viitor a vorbi despre Țara românească, care știe așa de bine să răsplătească serviciile ce i se aduc.

D. A.

A apărut: CODUL PENAL, Codul Justiției Militare, Codul Justiției Marine, Codul Silvic, adnotate cu Jurisprudența motivată, a Tribunalului, Curților de apel și a Casației precedate de un Index Alfabetic și urmarea de Convențiunile de extrădare și de dispozițiunile penale. La legile și regulamentele uzuale de C. HAMANGIU și N. M. SOTIR.

Prețul: 6 lei broșat; 7 lei legat în pânză. De vânzare la Redacția acestui ziar. Se expediază contra valoare plus porto, în timbre sau mandat poștal.

Incasatorul nostru voiajor d-l Riveanu fiind plecat în Oltenia după încasările ziarului, rugăm pe onorații noștri abonați a ține seamă de sacrificiile ce ne impunem și a'i da tot concursul pentru a putea încasa abonamentele datorite. Acei cari se pun în curent cu plata, rugăm a ne avisa pentru a le putea trimite tabla de materii pe 1902, care repetăm, nu o trimitem, de cât numai celor ce sunt în curent cu plata abonamentului.

Abonamentele se pot trimite și prin mandat poștal numai pe adresa d-lui CODREANU, Redactor-Administrator și Proprietar al ziarului.